

पुणे महानगरपालिका कर्मचाऱ्यांचे मुखपत्र

कल्याणवार्ता

• अंक : ४० • एप्रिल २०१४ • पृष्ठे ४

इंटरनेट आवृत्ती - www.punecorporation.org

पुणे महानगरपालिकेत अग्निशमन सेवा सप्ताह साजरा

पुणे महानगरपालिका अग्निशमन केलेल्या प्रदर्शनाच्या ठिकाणी व प्रत्येक दलाच्या वतीने दिनांक १४ एप्रिल २०१४ हा दिवस अग्निशमन सेवा दिन म्हणून व दिनांक १४ ते २० एप्रिल, २०१४ हा आठवडा अग्निशमन सेवा सप्ताह म्हणून पाळण्यात आला. या सप्ताहानिमित्त अग्निशमन दलाच्या वतीने विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

केलेल्या प्रदर्शनाच्या ठिकाणी व प्रत्येक अग्निशमन केंद्रावर लावण्यात आले होते. तसेच घोषवाक्यांचे मोठे होर्डिंग तयार करून ते शहरात स्वारोट, कल्याणनगर, पुणे स्टेशन, टिळकरोड या मुख्य चौकांमध्ये लावण्यात आले होते. सप्ताहांतर्गत शालेय व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी घोषवाक्य स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती.

प्रदान करण्यात आले.

आकाशवाणीवर चर्चात्मक कार्यक्रम : अग्निशमन सेवा सप्ताहानिमित्त मुख्य अग्निशमन अधिकारी यांचे आकाशवाणी, पुणे येथे एक चर्चात्मक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येवून त्याचे प्रसारण दिनांक १५/४/२०१४ रोजी आकाशवाणीवर करण्यात आले.

टॅक्टीकल मेडली ड्रिल व वैयक्तिक लॅंडर ड्रिल्स स्पर्धा : दिनांक १६/४/२०१४ रोजी टॅक्टीकल मेडली ड्रिल व वैयक्तिक लॅंडर ड्रिल्स स्पर्धा मरोळ अग्निशमन केंद्र, मुंबई येथे आयोजित केल्या गेल्या. सदर ड्रिल्समध्ये दलाच्या जवानांनी भाग घेवून टॅक्टीकल मेडली ड्रिल स्पर्धेमध्ये पाचवा क्रमांक पटकाविलेला आहे.

पिन फ्लॅग व निधी संकलन : दिनांक १५ ते २० एप्रिल या कालावधीत भरविलेल्या अग्निशमन साहित्याच्या प्रदर्शनाचे ठिकाणी निधी संकलन डबे व पिन फ्लॅग ठेवून त्यामध्ये निधी संकलन करण्यात आले.

कन्व्हाइन सेरेमोनियल परेड : दिनांक २०/४/२०१४ रोजी अग्निशमन सेवा सप्ताहाच्या कार्यक्रमाचा सांगता समारंभ

मध्यवर्ती अग्निशमन केंद्र येथे पुणे महानगरपालिकेचे आयुक्त मा. श्री. विकास देशमुख यांच्या उपस्थितीत झाला. यावेळी अग्निशमन दल, नागरी संरक्षण दल व पुणे कॅन्टोन्मेंट बोर्ड अग्निशमन दल यांचे सामूहिक संचलन, सेवकांना बक्षिस वितरण व प्रात्यक्षिके आयोजित करण्यात आले. जनतेची वित्त व जिवीत हानी टाळणेकरिता अग्निशमन दलातील अधिकारी, कर्मचारी वगैरे सातत्याने सतर्कता बाळगणे शिस्त, वक्तशीरपणा असणे अत्यंत आवश्यक आहे, असे प्रतिपादन या प्रसंगी मा. महापालिका आयुक्त यांनी केले. पुणे शहराच्या आपत्ती व्यवस्थापनाच्या अनुषंगाने वित्तीय व जिवीत हानी टाळणेकरिता पुणे महापालिका अग्निशमन दलाची सेवा अहोरात्र कार्यरत असते. त्यांच्या अतिरिक्त सेवेबद्दल विविध पातळ्यांवर अग्निशमन दलातील अधिकारी कर्मचाऱ्यांना राष्ट्रपती पदकांबरोबरच विविध प्रतिष्ठेच्या पुरस्कारांनी सत्कारित केले आहे, ही अभिनंदनीय बाब आहे. जनतेच्या रक्षणार्थ आपण सर्वजण कटिबध्द राहू या व सातत्याने सतर्कता ठेवून कार्यरत सेवा देवू, असे मा. महापालिका आयुक्त यांनी या प्रसंगी सांगितले.

लेक्चर्स अॅण्ड डेमोन्स्ट्रेशन : पुणे शहरातील तारांकित हॉटेलस, हॉस्पिटल्स, कंपन्या या ठिकाणी प्रात्यक्षिके व लेक्चर्स देण्यात आली.

प्रशांत रणपिसे व कासम शेख यांना राष्ट्रपती

पदकाने सन्मानित

पुणे महानगरपालिका अग्निशमन दलातील प्रभारी मुख्य अग्निशमन अधिकारी प्रशांत दादाराण रणपिसे तसेच अग्निशमन दलातील तांडेल कासम पापाभाई शेख यांना राष्ट्रपती पदकाने सन्मानित करण्यात आले.

अग्निशमन सेवा सप्ताहाच्या अनुषंगाने मुंबई येथील क्रॉस मैदान येथे सप्ताह समारोप कार्यक्रमाचे आयोजन संचालक, अग्निशमन सेवा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या वतीने करण्यात आले होते.

कार्यक्रमास मुंबई महापालिकेचे आयुक्त मा. सीताराम कुटे व अग्निशमन सेवा, महाराष्ट्र राज्य कार्यालयाचे संचालक एम.व्ही.देशमुख व इतर मान्यवर तसेच महाराष्ट्रातील अग्निशमन दल विभागाचे अधिकारी कर्मचारी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

अग्निशमन दलातील उत्कृष्ट सेवेबद्दल सन २०१० सालातील राष्ट्रपती पदक पुणे महानगरपालिकेतील अग्निशमन दलातील अधिकारी प्रशांत रणपिसे व अग्निशमन दलातील कासम शेख यांना जाहीर झाले होते. मुंबईत आयोजित करण्यात आलेल्या अग्निशमन सेवा

सप्ताहानिमित्त विविध कार्यक्रमांचे आयोजन, थरारक प्रात्यक्षिके व संचलन करण्यात आले. तसेच, अग्निशमन दलातील विविध पातळ्यांवर उत्कृष्ट सेवेबद्दल अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना स्मृतिचिन्हे देवून गौरविण्यात आले.

मुंबई महापालिकेचे आयुक्त सीताराम कुटे यांचे हस्ते पुणे महानगरपालिका अग्निशमन दलातील प्रभारी अग्निशमन दल प्रमुख प्रशांत रणपिसे व तांडेल कासम शेख यांना २०१० साली जाहीर झालेल्या राष्ट्रपती पदकाने सन्मानित करण्यात आले.

पुणे महानगरपालिका अग्निशमन दलास आजपर्यंत १९ राष्ट्रीय पारितोषिके तसेच १४ अधिकारी, कर्मचाऱ्यांना राष्ट्रपती शौर्य पदकाने सन्मानित करण्यात आले आहे. तसेच, एअरफोर्सच्या ९ आर.बी.डी. विभागाकडून अग्निशमन उत्कृष्ट सेवेबद्दल गौरव पुरस्कार व प्रमाणपत्र प्राप्त झाले आहे.

नदी स्वच्छता अभियानात अधिकाऱ्यांसह

स्वयंसेवी संस्थांचा लक्षणीय सहभाग

जागतिक वसुंधरा दिनानिमित्त पुणे महानगरपालिकेच्या वतीने नदी स्वच्छता अभियानांतर्गत वारजे पुल ते शिवाजी पुल परिसरातील पदीपात्रात, नदी किनारच्या विविध भागात स्वच्छता अभियानाची अंमलबजावणी करण्यात आली.

स्वच्छता अभियानात मा. विकास देशमुख, महापालिका आयुक्त, मा. ओमप्रकाश बकोरिया, अतिरिक्त महापालिका आयुक्त (विशेष), मा. सुरेश जगताप, सह महापालिका आयुक्त, मा. उमेश माळी, महापालिका सहाय्यक आयुक्त मा. अरुण खिलारी, महापालिका सहाय्यक आयुक्त, मा. संदिप ढोले, महापालिका सहाय्यक आयुक्त, श्री. अशोक घोरपडे, क्षेत्रीय कार्यालयातील विभागीय आरोग्य निरीक्षक, आरोग्य निरीक्षक, मोकादम, सुमारे ४०० कर्मचारी तसेच विविध स्वयंसेवी संस्थांचे सुमारे १३५ सदस्य सहभागी झाले होते. रामनदी वसुंधरा स्वच्छता अभियानांतर्गत परिसरातील कार्यकर्ते, सदस्य व कमिन्स इंडिया प्रा. लि. मधील सुमारे १०० कर्मचारी स्वच्छता अभियानात सहभागी झाले होते.

ऑकारेश्वर पुल, वारजे पुल, शिवाजी पुल या परिसरातील नदी पात्रातील प्रामुख्याने स्वच्छताविषयक कामे करण्यात आली. ऑकारेश्वर पुल नदी पात्र परिसरात मा. महापालिका आयुक्त व मा.

अतिरिक्त महापालिका आयुक्त (विशेष) स्वच्छता अभियानात सहभागी झाले होते.

नदी स्वच्छता अभियानांतर्गत १० जेसीबी, ३ डिपर्स, ३ डंपर्स, ६ कंटेनर्स यांच्या सहाय्याने राडारोडा, माती, प्रवाहातील अडथळे, प्लास्टिक कचरा मोठ्या प्रमाणावर काढण्यात आला. नदी स्वच्छता अभियान सुरु करण्यात येणार असून सदरचे अभियान येत्या पावसाळ्यापर्यंत सुरु राहणार आहे.

नदी स्वच्छता अभियानांतर्गत सातत्याने नदी स्वच्छतेची कामे होणार असून या उपक्रमांतर्गत नागरी सहभाग अपेक्षित आहे. नदी स्वच्छता अभियानात ज्या विविध स्वयंसेवी संस्था, सामाजिक मंडळे, महाविद्यालयातील विद्यार्थी, विविध सामाजिक संस्था, विविध आस्थापना, तसेच नागरिकांनी या अभियानात सहभागी व्हावे असे महापालिका प्रशासनाचे वतीने आवाहन करण्यात येत आहे.

तसेच, नदीपात्रात कूप्या कोणीही राडारोडा, माती, प्लास्टिक, इत्यादी कचरा टाकू नये, असे आवाहन महापालिका प्रशासनाचे वतीने आवाहन करण्यात येत आहे.

ऑब्जर्व्हन्स कोमेमोरेशन : १४ एप्रिल रोजी श्रद्धांजलीचा कार्यक्रम मध्यवर्ती अग्निशमन केंद्र येथे साजरा करण्यात आला. या वर्षी डॉ. मिलिंद भोई यांचे कॅन्सरवर एक माहितीपट, व्याख्यान व भोई प्रतिष्ठान, पुणे यांचे वतीने दलाच्या जवानांकरिता कान, नाक, घसा, डोळे व दात तपासणीचे आरोग्य शिबिराचे आयोजन मध्यवर्ती अग्निशमन केंद्र येथे करण्यात आले.

घोषवाक्य, बॅनर्स प्रसिध्दी : पुणे मनपा अग्निशमन दलाकडून आगोस प्रतिबंध हीच खरी सुरक्षा या घोषवाक्यांचे बॅनर्स तयार करून ते मनपाच्या क्षेत्रीय कार्यालयांचे ठिकाणी, सिनेमागृह, मॉल्स, अग्निशमन दलाने आयोजित

सिनेमा स्लाईड्स : घोषवाक्य व पोस्टर्स यांचे सिनेमा स्लाईड्स तयार करून त्या पुणे शहरातील सर्व चित्रपटगृहांना पाठवून सप्ताहात प्रदर्शित करण्यात आल्या.

प्रदर्शन : दिनांक १४ ते २० एप्रिल अखेर अग्निशमन दलाकडे असलेली दुर्मिळ व अद्ययावत उपकरणे, पत्रके, छायाचित्रे इत्यादींचे प्रदर्शन सारसबाग येथे भरवून ते नागरिकांना पाहण्यासाठी विनामुल्य खुले ठेवण्यात आले होते. सदर प्रदर्शनास नागरिकांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला.

व्हॉलिबॉल स्पर्धा : दिनांक १५/४/२०१४ रोजी मध्यवर्ती अग्निशमन केंद्र येथे जवानांकरिता व्हॉलिबॉल स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. विजयी संध्यांना दिनांक २० एप्रिल रोजी चषक

संपादकीय...

कामगार कल्याण

उत्पादन आणि सेवा क्षेत्रात मानव, अर्थ, साहित्य/कच्चा माल आणि यंत्रसामग्री हे ४ प्रमुख घटक (4 M-Men, Money, Material & Machine) आहेत. यातील क्र. ३ साहित्य/कच्चा माल निसर्गाकडून मिळतो. काही वेळा मानवनिर्मितही असतो. मात्र अर्थ व यंत्र हे पूर्णपणे मानवनिर्मित आहे. तथापि, मनुष्यबळ ही एक निसर्गदत्त उर्जा आहे. ती या क्षेत्रात प्रमुख आणि मूलभूत आहे, हे कोणीही नाकारू शकणार नाही. निसर्ग आणि निसर्गदत्त बुद्धिमत्ता या दोन घटकांच्या सहाय्याने मानव आपला आणि जगाचा उत्कर्ष करीत असतो. त्यामुळे जगाच्या उत्कर्षामध्ये मानवाचे अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. त्या दृष्टीकोनातून मनुष्यबळाकडे पाहिले पाहिजे. भारताची लोकसंख्या जास्त आहे. याचा बाज न करता ह्या मनुष्यबळाचा आणि विशेषतः त्यातील तरुणांमधील उर्जेचा बलस्थान म्हणून उपयोग करून स्पर्धात्मक युगात आपला उत्कर्ष करणे आवश्यक व अपरिहार्य आहे.” औद्योगिक क्रांतीमुळे मनुष्यबळाबरोबर यांत्रिक शक्तीचा उपयोग होवू लागला. तथापि, यांत्रिक शक्ती ही मूलतः मानवनिर्मित शक्तीच आहे. मानवाने नैसर्गिक मूलभूत स्रोतांचा उपयोग करून यंत्र व यांत्रिक शक्ती यांची निर्मिती केली. तसेच, आपल्या बुद्धिमत्तेच्या बळावर या नैसर्गिक मूलभूत स्रोतांचा उपयोग निर्मिती आणि सेवा क्षेत्रामध्ये व एकूणच सामाजिक उत्कर्षासाठी केला. या उत्कर्षाच्या मुळाशी मानवी शक्ती प्रामुख्याने आहे, हे जगदमान्य सत्य कोणालाही नाकारता येणार नाही. त्यामुळे मनुष्यबळाचा सुयोग्य विकास होवून त्यातून निर्माण होणाऱ्या उर्जेचा उत्पादन व सेवा क्षेत्रात कमाल व दर्जेदार वापर करता याव म्हणून विविध प्रकारचे सुमारे ५५ ते ६० कामगार व औद्योगिक कायदे शासनाने केले आहेत. हे सर्व कायदे कामगारांना संरक्षण देणारे आहेत. हे मूलतः लक्षात घेतले पाहिजे. त्यामध्ये कामगारांची वैयक्तिक व सामाजिक सुरक्षा हा महत्त्वाचा घटक विचारात घेवून तरतुदी केल्या आहेत. आजच्या संगणक युगामध्ये जग अत्यंत जवळ आले आहे. अतिशय वेगाने आणि गतीने कामे व संवाद होवू लागले. त्यासाठी संगणक आणि संगणकीय प्रणालीचा प्रामुख्याने उपयोग करण्यात येत आहे आणि तो वाढतही जाणार आहे. आजच्या घटकेला हे कोणीही नाकारू शकणार नाही. तथापि, संगणक ही मानव निर्मिती आहे आणि या संगणकाद्वारे आदानप्रदान करण्यात येणाऱ्या माहितीचा तपशिल संगणकामध्ये मानवाद्वारेच भरला जातो. कारण संगणकास नैसर्गिक भावना व मनोव्यापाराचा निसर्गदत्त ठेवा प्राप्त झालेला नाही. किंबहुना तो होणारही नाही.

मनुष्यबळ हा घटक मूलभूत आहे. तो घटक जर परिपूर्ण असेल तरच विकास झपाट्याने होईल. मनुष्यबळ म्हणजे फक्त त्याची कार्यक्षमता का? तर, याचे उत्तर एकमेव नाही असे आहे. कारण मानवी मनाचे विश्लेषण करणे अनाकलनीय आहे. म्हणून कामगार कल्याण या विषयाला हात धरताना कामगार या संज्ञेत येणाऱ्या मानवाचे सर्वांगीने कल्याण करणे हा मूलभूत उद्देश आहे. फक्त आर्थिकदृष्ट्या त्याचा उत्कर्ष असा संकुचित विचार न करता त्याची गुणवत्ता, कार्यक्षमता, सामाजिक दर्जा या वाढीबरोबर त्यास कौटुंबिक, आर्थिक व सामाजिक स्वास्थ्य, स्थैर्य कसे लाभले या सर्व सूक्ष्म, परंतु त्याच्या आयुष्यावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचा विचार करणे अनिवार्य आहे. या घटकांचा विचार करताना त्याच्या मनामध्ये चालू असलेला मनोव्यापार, त्यातून त्याची प्रगल्भ होत जाणारी प्रज्ञा आणि त्याच्यामध्ये असणारा नैसर्गिक मूलभूत उर्जा स्रोत यांचा अनन्य साधारण समन्वय साधून, ही त्याची प्रज्ञा, त्याच्यामधील उर्जेद्वारे उत्तम दर्जाचे कार्य करण्यासाठी परावर्तित करणे, यालाच मूलतः कामगार कल्याण असे संबोधण्यात येते.

कामगार कल्याण म्हणजे कामगारांचा चौफेर उत्कर्ष करणे, त्यामध्ये प्रामुख्याने त्याची कार्यक्षमता वाढविणे आणि ही कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी तो प्रथमतः ज्यासाठी हे काम करीत आहे, त्या त्याच्या कुटुंबामध्ये त्याला मानसिक आणि आर्थिक स्थैर्य प्राप्त होणे आवश्यक आहे. जेणेकरून त्याची शारीरिक स्थिती आरोग्यदायी राहून, त्याची निर्मितीक्षमता उत्तरोत्तर वाढत जाईल, याची दक्षता व्यवस्थापनाने प्रत्येक स्तरावर घेणे आवश्यक आहे. कामगारांनी आपले काम करीत असताना केलेली स्फूर्तीदायी विशेष कामगिरी, अभिनव कल्पना राबवून संशोधनात्मक केलेला यशस्वी प्रयोग, इ. बाबींची दखल घेवून, त्या कृतीबद्दल त्याच्या पाठीवर शाबासकीची थाप मारणे नितांत गरजेचे आहे. त्यामुळे तो दुपट जोमाने पुढील कामास प्रवृत्त होतो. कामगाराला आपल्या कामामध्ये वेगाने अनुभव आणि त्यातून मिळणारे त्याच्या अनुभवाचे ज्ञान हे सर्वश्रेष्ठ ज्ञान असते. हे मान्य करून त्याच्या क्षेत्रातील तो अत्यंत निष्णात आणि योग्य व्यक्ती आहे, याची वारंवार त्यास जाणीव करून देणे आवश्यक आहे. त्यासाठी दर वेळी आर्थिक मोबदला दिला पाहिजे, अशी मुळीच अपेक्षा कामगारांची नसते. आपल्याला काम करताना येणाऱ्या अडचणी, अनुभव आणि त्यांची फलनिष्पत्ती या दृष्टीने कामगारांनी एखादी विधायक, मूलभूत सूचना केली तर तिचेही स्वागत व्यवस्थापनाने वेळीच करणे ही स्तुत्य परंतु साधी कृती कामगार कल्याणामध्ये येते. कामगार कल्याण म्हणजे फक्त कामगाराला संरक्षण देणे एवढाच मर्यादित हेतू नसून, व्यवस्थापनाने आपल्या मर्यादित राहून कामगारांच्या कौटुंबिक, भावनिक, वैचारिक अशा सर्व प्रकारच्या गरजांची पूर्तता करणे ही संकल्पना योग्य आहे. प्रत्येक कामगाराला आपल्या वरिष्ठांशी सहजासहजी सुसंवाद साधण्याच्या संधी उपलब्ध करून देणे, त्यांच्या अडचणी, गरजा आणि त्यांनी केलेल्या वैधानिक सूचनांची दखल घेवून, त्यातील योग्य त्यांची अंमलबजावणी वेळीच करणे, प्रत्यक्ष कृतीद्वारे कामगारांना प्रोत्साहन देणे, हे कोणत्याही संस्थेमधील अत्यंत आरोग्यदायी वातावरणाचे लक्षण समजले जाते आणि यालाच कामगार कल्याण म्हणतात. उलटपक्षी यापेक्षा कामगार कल्याण वेगळे असतच नाही.

ओळख गुणवंताची या सदरात आपण श्री. दिलीप राजाराम बडदे, असिस्टंट टिनस्मिथ, व्हेईकल डेपो यांची ओळख करून घेणार आहोत.

श्री. दिलीप राजाराम बडदे यांचा जन्म १९६३ साली कोडीत या गावी झाला. घरची परिस्थिती बेताचीच होती. घरातील कुटुंबात आठ माणसे. कुटुंबामध्ये सर्वात मोठा असल्याने हळुहळू कुटुंबाची सर्व जबाबदारी त्यांचेवर पडली. त्यामुळे कामाच्या शोधात ते पुणे येथे एका नातेवाईकाकडे आले. पुण्यात ओळखीचे कोणी नसल्याने काम शोधण्यास फार अडचणी येत होत्या. ज्यांच्याकडे राहिले ते नातेवाईकाच्या मदतीने बांधकाम बिगारी म्हणून काम करू लागले. त्या वेळी त्यांचे वय साधारण १४-१५ वर्षे होते. थोड्याच दिवसात बांधकामावर आरसीसी फिटरचे काम ते शिकले व तेथे काम करत असतानाच वेगवेगळ्या कंपन्यांमध्ये कामासाठी अर्ज केले. घरच्या परिस्थितीमुळे सातवीच्या पुढचे शिक्षण घेता आले नाही. परंतु कामाची जिद्द, चिकाटी व आत्मविश्वासाच्या जोरावर कोणतेही काम ते आत्मसात करीत असत.

पुणे महानगरपालिका व्हेईकल डेपो विभागाकडे हेल्वर या पदासाठी अर्ज केला. सन १९८१ साली पुणे महानगरपालिकेकडून मुलाखतीसाठी बोलविण्यात आले. मुलाखत दिल्यानंतर त्यांना व्हेईकल डेपो येथे रुजू होण्यासाठी पत्र आले. ऑक्टोबर, १९८१ मध्ये ते हेल्वर म्हणून महानगरपालिकेत रुजू झाले. कामाचा पहिल्याच दिवशी एकूण ८१ नवीन हेल्वर रुजू झाले होते.

ओळख गुणवंताची

दिवसभर दिलेली सर्व कामे त्यांनी पार पाडली. हात पाय सर्व डिझेल, काळे ऑईल यामुळे खराब झाले होते. हात पाय धुवायला साबण आणायचा कोडून

याबाबत साहेबांशी बोलायला कोणीच तयार नव्हते. त्या वेळेस श्री. बडदे यांनी पुढाकार घेवून साहेबांना हात पाय धुण्यासाठी साबणाची मागणी केली. साहेबांनी स्टोअर इन्वार्जला सांगून सर्वांना साबण मिळवून दिले. तेंव्हापासून कामगारांमधील कोणताही प्रश्न आला की नवीन सर्वजण मिळून श्री. बडदे यांना सांगत असत. तेंव्हापासून त्यांना सार्वजनिक कामात आनंद वाटू लागला व सामाजिक कार्याची आवड निर्माण झाली. कामगारांच्या प्रश्नासाठी व्हेईकल डेपो येथे आंदोलने, संप, टुल डाउन, मोर्चे काढणे, असे वेगवेगळ्या आंदोलनामध्ये त्यांनी सहभाग घेतला व यशस्वीरित्या पार पाडली. तेंव्हापासून युनियनचा कार्यकर्ता म्हणून त्यांची ओळख निर्माण झाली. हे

सर्व करत असताना दिलेले काम ते प्रथम पूर्ण करत असत. कामामधील सर्व जबाबदाऱ्या त्यांनी यशस्वीरित्या पार पाडल्या. त्यामुळे कामात कधीही अडचण निर्माण झाली नाही. पुढे कामगारांच्या स्वास्थ्यासाठी मोफत आरोग्य शिबिरांचे आयोजन केले. वेगवेगळ्या कंपन्यांमार्फत महापालिका अधिकाऱ्यांना सांगून कामाची गुणवत्ता वाढविणेसाठी प्रशिक्षण वर्गांचे आयोजन केले.

पुणे महानगरपालिका कामगार युनियन या मान्यताप्राप्त कामगार युनियनचे उपाध्यक्षपदी श्री. बडदे यांची एकमताने निवड झाली. सर्वांना बरोबर घेवून युनियनमध्ये त्यांनी काम केले. काम करत असताना संस्था टिकली तर आपण टिकणार आहोत, त्याकरिता आपल्याला नेमून दिलेले काम अधिक चांगल्या प्रकारे कसे होईल याबाबत प्रत्येक खाल्यामध्ये, विभागामध्ये कामगारांच्या बैठका, सभा घेवून सांगण्याचे काम त्यांनी युनियनच्या माध्यमातून केले.

सध्या मान्यताप्राप्त कामगार युनियनचे कार्यध्यक्ष म्हणून ते कार्यरत आहेत व आपला कार्यभार व्यवस्थितपणे सांभाळत आहेत.

श्री. बडदे यांच्या कार्याची दखल घेवून पुणे महानगरपालिका कामगार कल्याण निधीमार्फत गुणवंत कामगार पुरस्काराने श्री. बडदे यांना गौरविण्यात आले.

श्री. बडदे यांच्या कामगार भविष्यकालीन वाटचालीस कामगार कल्याण निधीतर्फे हार्दिक शुभेच्छा.

संक्षिप्त परिचय

गुलजार (१९३६) :

गुलजार यांचा जन्म १८ ऑगस्ट १९३६ रोजी पाकिस्तानातील दीना या गावी झाला. कवी, गीतकार, पटकथाकार, संवादलेखक, दिग्दर्शक म्हणून कथालेखिका, स्तंभलेखिका, कादंबरीकार म्हणून त्यांनी महत्वपूर्ण पुस्तके लिहिली. जवळपास त्यांची शंभर पुस्तके प्रसिध्द आहेत. आळंदी येथे झालेल्या ६९ व्या साहित्य संमेलनाच्या त्या अध्यक्षता होत्या. तोच चंद्रमा, वडिलधारी माणसे, धूळगादी, एकपानी, इत्यादी त्यांची अनेक पुस्तके गाजली.

राजकपूर (१९२४-१९८८) :

राजकपूर यांचा जन्म १४ डिसेंबर १९२४ रोजी पेशावर येथे झाला. आर.के. फिल्मची स्थापना करून आग, बरसात, आबारा, संगम, मेरा नाम जोकर, बाबी, सत्यम शिवम सुंदरम, श्री ४२० अशा असंख्य दर्जेदार चित्रपटांची निर्मिती केली. १९४८ ते १९८८ या चाळीस वर्षांच्या प्रदीर्घ काळात दिग्दर्शक, अभिनेता व निर्माता म्हणून यशस्वी कारकीर्द. दादासाहेब फाळके पुरस्काराने सन्मानित.

जयंत शिवराम साळगांवकर (१९२९)

जयंत साळगांवकर यांचा जन्म १ फेब्रुवारी १९२९ रोजी मालवण येथे झाला. कालनिर्णय या मराठी, इंग्रजी, गुजराती, हिंदी, कन्नड तामिळी, बंगाली, तेलगु, मल्याळम भाषेतून म्हणून यशस्वी कारकीर्द. दादासाहेब फाळके पुरस्काराने सन्मानित.

नियतकालिकाचे संस्थापक, संचालक, ज्योतिषशास्त्रातील अनेक मानसन्मान त्यांना लाभले. देवाच्या द्वारी, रस्त्यावरचे दिवे, सुंदर ते ध्यान, इत्यादी अनेक त्यांची पुस्तके प्रसिध्द आहेत. ते १९८३ च्या अखिल भारतीय ज्योतिष संमेलनाचे अध्यक्ष होते.

चंद्रशेखर धर्माधिकारी (१९२७) :

न्यायमूर्ती चंद्रशेखर शंकर धर्माधिकारी यांचा जन्म २० नोव्हेंबर १९२७ साली मध्यप्रदेशमध्ये रायपूर येथे झाला. १९७२ साली ते मुंबई हायकोर्टाचे न्यायाधीश होते. विविध प्रतिष्ठित संस्थांचे अध्यक्षपद त्यांनी भूषविले. सामाजिक, सांस्कृतिक चळवळीत सहभाग. भारतीय संविधानाचे अधिष्ठान, काळाची पाउले, समाजमन, अंतर्भाव इत्यादी पुस्तके प्रसिध्द. पद्मभूषण पुरस्काराने सन्मानित.

यशवंतराव गडाळ (१९४३) :

यशवंतराव गडाळ यांचा जन्म १२ मे १९४३ रोजी नाशिक जिल्ह्यात झाला. १९७२ ते १९८४ या काळात अहमदनगर जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष होते. १९८४ ते १९९३ संसद सदस्य होते.

कचरा समस्येवर कोंढवा वानवडी क्षेत्रीय

कार्यालयामार्फत जनजागृती रॅली

शहरातील कचऱ्याच्या गंभीर समस्येवर नागरिकांमध्ये जनजागृती व प्रबोधन करण्यासाठी जनवाणी आणि पुणे महानगरपालिकेच्या वतीने शून्य कचरा प्रकल्पांतर्गत कोंढवातील प्रभाग क्रमांक ६१ मध्ये कचरा वर्गीकरण प्रबोधन फेरीचे आयोजन करण्यात आले होते. या वेळी ओला व सुका कचरा वर्गीकरण, प्लास्टिक पिशव्या वापरण्याचे दुष्परिणाम याविषयी संदेश देण्यात आला. तसेच, नागरिकांना कचरा कसा वेगळा करावा

याविषयी माहिती देवून जनजागृती करण्यात आली. कचऱ्याची भीषण समस्या व त्यावरील उपाययोजना याबाबत यावेळी मार्गदर्शन करण्यात आले. या समस्येवर उपाययोजना करण्यासाठी प्रत्येक नागरिकाने जागरूकपणे या मोहिमेत सहभागी होण्याचे आवाहन करण्यात आले. या वेळी महापालिकेचे आरोग्य अधिकारी, घनकचरा व्यवस्थापन विभाग अधिकारी व जनवाणीचे समन्वयक उपस्थित होते.

यशाची गुरुकिल्ली

यशासाठी खालील गोष्टींची आवश्यकता आहे :

१. बदलासाठी मानसिक तयारी करा.
२. बदल करण्यासाठी चर्चा किंवा मनाची देवाण घेवाण करावी.
३. चर्चा करताना समोरील व्यक्तीचे बोलणे शांततेने ऐकून, योग्य तोच निर्णय घ्यावा.
४. सकारात्मक दृष्टीकोन ठेवावा.
५. न व्यक्त केलेला विरोध लक्षात घ्यावा.
६. कोणालाही दोष न देता, आहे त्या परिस्थितीवर मात करावी.
७. पैशाची गुंतवणूक करत असताना, लांबका विचार करावा.
८. स्वतःजवळ पैसे नाहीत असे भासवू नये. पण पैशाचा वापर काटकसरीने करावा.
९. अमर्याद कल्पनाशक्तीवर विश्वास ठेवावा.
१०. सतत नवमवीन कल्पनांचा शोध घ्यावा.
११. लहान लहान कल्पनाशक्तीचा विचार करावा..
१२. स्वतःमध्ये बदल करताना, समोरील व्यक्तीचा स्वभाव ओळखून वर्तन करावे.
१३. स्वतःची कामे स्वतः करा व स्वतःचा विकास स्वतः करा.
१४. निरीक्षणशक्ती वाढवा.
१५. नावीन्य-दृष्टीकोन ठेवावा.
१६. कोणालाही सूचना देवू नका.
१७. कोणत्याही कामात चालढकल करू नका.
१८. जे अवघड काम आहे ते अगोदर करावे व नंतर सोपे काम करावे.
१९. वेळप्रसंग पाहून आपण घेतलेले निर्णय बदलण्याची तयारी ठेवावी.
२०. मोबाईल उपकरणाद्वारे मिसकॉल देवून, काटकसर होवू शकत नाही.
२१. दुचाकी वाहनामध्ये पेट्रोल रिझर्व ठेवले म्हणजे पैसे वाचत नाहीत.
२२. नुसती गरिबी दाखवून किंवा सोंग घेवून गरिबी जात नाही. त्यासाठी कृती करत रहा.
२३. सारखे-सारखे नशिवाला दोष देण्याऐवजी, कार्यक्षमतेत वाढ करून

आपले समर्थ पणाला लावा.

२४. आपल्या अंतर्मनातील गुपिते बोलून दाखविण्याऐवजी, त्याचा कृतीत वापर करा.
२५. एकावे जनाचे करावे मनाचे या म्हणीप्रमाणे जास्त काम करावे. जास्त एकावे व कमी बोलावे.
२६. शत्रुत्व घेण्याऐवजी शत्रुत्वाचे रूपांतर मित्रत्वात करावे.
२७. संकटकाळात इतरांची मदत न घेता. स्वतःहून त्यातून बाहेर पडावे.
२८. स्वतःला तसेच इतरांना कमी न लेखता त्यांच्यातील व आपल्यातील चांगले गुण शोधण्याचा प्रयत्न करा.
२९. वेळेचे महत्व सांभाळा.
३०. समोरच्या व्यक्तीसमोर संयमाने रहा.
३१. नेहमी तडजोड करून भांडणे टाळा.
३२. फसव्या माणसाशी व्यवहार न करता माघार घ्या.
३३. नव-नवीन माणसांशी व क्षेत्रांशी जुळत रहा.
३४. गरिबीची जाणीव कुटुंबाला व मुलांना न होवू देता, त्यातून मार्ग काढा.
३५. मनावर कितीही मानसित ताणतणाव आले तरी स्मित हास्य करत रहा.
३६. दिवसभराचे कामकाज सुरळीत चालण्यासाठी मन शांत ठेवा, तसेच व्यायाम, प्राणायाम करा.
३७. चांगल्या माणसांच्या सानिध्यात राहण्यास शिका.
३८. भूतकाळाचा विचार न करता, वर्तमानकाळात जगायला शिका.
३९. एकमेकांचे खरे-खोटे करण्यात वेळ घालवू नका.
४०. इतरांच्या कार्यक्रमास शुभेच्छा देण्यास विसरू नका.
४१. मित्र किंवा नातेवाईक आजारी असतील तर विचारपूर्वक करण्यास विसरू नका.
४२. दररोज अर्धा तास आपण स्वतः एकांतवासात राहण्याचा प्रयत्न करा.
४३. दुष्ट प्रवृत्तीच्या लोकांपासून सावध रहा.

या वाटसरंनो या। या माझ्या सावलीत क्षणभर विसावा घ्या. तुम्हाला खूप काही सांगावं असं माझ्या मनात आलं. ऐकताय ना तुम्ही? एका तर मग!

तुम्हाला आता मी हा असा महावृक्ष दिसतो ना! आज माझं वय शंभराच्या वर गेलेलं आहे. खरं तर जन्माच्या वेळी अगदी लहानसं रोपटं होतं. हळूहळू मोठा होत गेलो. जसे संतश्रेष्ठ ज्ञानोबारायानी म्हटलं तसंच, इवलेसे रोप लाविलेले द्वारी, त्याचा वेळू गेला गगनावरी. काही वृक्षाप्रेमी समजुतदार व्यक्तींनी माझ्या खोडाभोवती छानसा पार बांधला, तुम्ही आता बसलाय ना तो पार! येणारा जाणारा वाटसरू पांथस्थ त्यावर माझ्या डेरेदार सावलीत अगदी सहज क्षणभर तरी विसावतो. माझ्या सहवासात त्याच्या जीवाला थोडं तरी सुख मिळते.

लहानपणी एका टोपीवाल्या ची गोष्ट आजी आजोबा नातवंडाला सांगत. टोपीवाला थकल्याने एका झाडाखाली सावलीत विसावला व झोपला. मग बघा बरं! मी मनुष्याच्या किती कामाला येतो. येथे बायका मूल तऱ्हेतऱ्हेचे लोक यांची सतत वदळ असते. मुलं आनंदाने बागडतात. बायका आपल्या सुख-दुःखाची एकमेकींना देवाणघेवाण करतात. कित्येक मोहिमा, चळवळींच्या गुप्त वार्ता, चर्चा, योजना आखलेल्या समाजसुधारकांच्या मी ऐकलेल्या आहेत. तर काही उत्साही माणसे तावातावाने वेगवेगळ्या विषयावर चर्चा करतात, अजूनही सांगावयाचे झाले तर कित्येक प्रेमी युगल आपले हितगुज, गुजगोष्टी माझ्याच छत्रछायेखाली करतात. माझ्या अंगाखांद्यावर कागडपानांच्या पक्षांचा किलबिलट मी ऐकतो आणि या एका जागी स्थिर राहूनही मला देशोदेशीच्या हकिकती कळतात. माणसांच्या कितीतरी पिढ्यानिपिढ्या मी पाहिलेल्या आहेत. त्यामुळे माणसांच्या सुखदुःखांचा मी जणू साक्षीदारच बनलो आहे.

आम्हा वृक्षांना माणूस हा प्राणी खरोखरच खूप प्रिय बनलेला आहे. त्यामुळे आम्ही माणसाला शक्य ती सर्व मदत करतो. आमचा संपूर्ण देहच माणसांच्या पूर्ण उपयोगाला येतो. तऱ्हेतऱ्हेचा चवदार फळांचा आस्वाद आम्ही माणसाला देतो. आमच्या पानांचेही कितीतरी उपयोग आहेत. आमच्या फांद्या, खोड यांचाही सरपणासाठी, बांधकामासाठी, फर्निचर बनवण्यासाठी, कागद तयार करण्यासाठी, उपयोग होतो. आम्ही वातावरणातील कार्बनडाय ऑक्साईड शोषून घेतो आणि तुम्हाला शुध्द हवा ऑक्सिजन पुरवतो. जमिनीतील पाण्याचे स्रोत धरून ठवतो. जमिनीची झीज, धूप होवू देत नाहीत. त्यामुळे विहिरी, तलाव, नद्या, नाले यांना पाण्याचा पुरवठा होतो. म्हणजे आम्ही निसर्गाचा, पर्यावरणाचा समतोल

मी वृक्ष बोलतोय

राखतो यात आमचा फायदा काय? काहीच नाही! आम्ही हे सारं तुमच्यासाठी करतो.

आम्ही एकच गुन्हा करतो आयुष्यभर आभाळाला हात पसरून पाणी मागत राहतो

माणसाच्या जीवनासाठी, चुलीसाठी शेवटपर्यंत जगत राहतो.

तुम्ही माणसं मात्र कृतघ्न! तुम्हाला मदत करणाऱ्या माझ्यासारख्या मित्रांवरच कुऱ्हाडीचे घाव घालता. केवळ तात्कालिक फायद्यासाठी वैयक्तिक स्वार्थासाठी तुम्ही माणसे

बेसुमार जंगलतोड करता. माझ्या छायेत राहणाऱ्या पशुपक्षांना तुम्ही बेघर केले आहे. त्यामुळे ती बिचारे निवाऱ्या व अन्नासाठी मनुष्यवस्तीत फिरू लागले आहेत. यात दोष कोणाचा? याचे आत्मपरीक्षण व्हावयास हवे. यामुळे प्रदूषण फार झाले आहे. हे एवढे मोठे संकट झाले आहे की, सारे विश्व आता खडबडून जागे झाले आहे. त्यामुळे दरवर्षी वसुंधरा बचाव हा संदेश सर्वांना दिला जातो. शेतजमीन आणि टेकड्या मोकळ्या जमिनींचा वापर मोठमोठ्या इमारती, सोसायट्या बांधून त्याचा निवासी वापर करण्यात येत आहे. याचा परिणाम निसर्गावर होत आहे.

माणसाने आपल्या अफाट बुद्धिचातुर्याच्या जोरावर अनेक कारखाने सुरु केले. अनेक प्रकारची वाहने शोधून काढली. त्यामुळे वायुप्रदूषण वाढले. मानवी जीवनासाठी अत्यंत आवश्यक असते ती शुध्द हवा, यामुळे मिळनासो झाला. दूषित हवेमुळे अनेक आजार वाढतात. वाहनांच्या कार्बन डाय ऑक्साईडमुळे लहान मुलांच्या शरीरावर परिणाम होवून त्यांच्यात बालदम्याचे प्रमाण वाढलेले आहे. माणसे, पशू, पक्षी मृत्युमुखी पडतात. कित्येक दुर्मिळ वनस्पती नष्ट होतात.

गिरण्या, कारखान्यातील दूषित पाणी नद्यांमध्ये सोडल्यामुळे पाणी प्रदूषित होते. दूषित पाण्यामुळे गावे रोगग्रस्त होतात. माणसाला मात्र याची जराशीही खंत वाटत नाही.

माणसाने प्लास्टिकचा शोध लावला आणि त्याला स्वर्ग हाती आल्यासारखे वाटले. अनेक गोष्टींसाठी त्याने प्लास्टिकचा वापर सुरु केला. पण यामुळे घनकचरा वाढू लागला. प्लास्टिक कुजत नसल्यामुळे हा कचरा नष्ट होवू शकत नाही. त्याचे विघटन होत नाही. त्यामुळे प्रदूषण असल्यामुळे ते जनावरे खातात. त्याचा त्यांच्याही जीवनावर वाईट परिणाम होतो. शेतातील पिकांवर किड पडू नये म्हणून औषधे फवारली जातात. अशा या औषधांमुळे वातावरण प्रदूषित होते.

पण अशा रासायनिक द्रव्यांच्या वापरामुळे अन्नधान्यावर आणि त्यांच्या खाण्याने माणसांच्या प्रकृतीवरही अनिष्ट परिणाम होतो. त्याची आयुर्मर्यादा घटते.

हवा व पाणी यांच्या होणाऱ्या प्रदूषणप्रमाणेच आणखी एक प्रदूषण आहे ते म्हणजे ध्वनीप्रदूषण होय. आपल्याभोवती सतत मोठे मोठे कर्णकर्कश आवाज होत असतात.

जिकडे तिकडे वाढलेल्या सिमेंटच्या जंगलामुळे, सर्व प्रदूषणांमुळे माणसांचे आरोग्य बिघडतं आहे.

एवढेच नव्हे तर त्यांचे अस्तित्त्वच धोक्यात आले आहे. माणसाला जिवंत राहायचे असेल तर प्रदूषण नाहीसे करावेच लागेल. खरं म्हणजे यापुढे होणारे गंभीर परिणाम त्यांच्या मुलाबाळांना म्हणजे यापुढील पिढीला भोगावे लागणार आहेत. आताच अनेक ठिकाणी कधीकधी भीषण दुष्काळ पडतो आहे, कुठे पूर, भूकंप, गारपीट, त्सुनामी, उपासमार यांसारखे संकट आ वसून उभे आहेत. त्यामुळे शेकडो माणसे मृत्युमुखी पडतात. ही माणसांच्या कर्मांचीच फळे आहेत. हे त्याने लक्षात घेतले नाही तर आमच्याबरोबर सर्व जीवसृष्टीच नष्ट होईल. तेंव्हा हे वाटसरंनो, तुम्ही हे लोकांना समजावून सांगाला का?

अहो! एक सांगायचं विसरलो की, संतश्रेष्ठ शिरोमणी तुकाराम महाराजांनी सुमारे तिनशे चारशे वर्षांपूर्वीच म्हटले होते की,

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे! पक्षीही सुस्वरे आळवितो ! येणे सुखे-दुखी एकांताचा वास ! नाही गुण-दोष अंगा येत ! वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे ! पण माणसांना ह्या संतवचनांचाही विसर पडला आहे हे दिसून येत आहे. त्याची परत आठवण करून देण्याची वेळ आली आहे हे नक्की. माग्यच सहवासात श्री. संत तुकाराम महाराजांनी भंडारा डोंगरावर अशांग गाथा लिहिल्या आणि म्हणूनच त्यांना आम्हा वृक्षवल्लींना सोयरे वनचरे म्हटले होते. पण आज मात्र सर्रास वृक्षतोड करून जंगलेच्या जंगले नष्ट करताहेत. शेवटी आवर्जून एकच विनवणी करीतो की, वृक्षतोड थांबवा, पर्यावरण वाचवा आणि जगा व जणू द्या. निसर्ग समतोल राखा !

अनमोल विचारधन

नम्रता हा ज्ञानाचा खरा आरंभ आहे. गुरुजवळ शिष्य रिकामे मन घेवून जातो. विहीत अपरंपार पाणी आहे. पण भांडे जर वाकणार नसेल, तर त्यात पाण्याचा एक थेंबही येणार नाही. ज्ञानाचे जे सागर असतात, त्यांच्याजवळ जोपर्यंत आपण वाकणार नाही, तोपर्यंत ज्ञान आपणास मिळणार नाही. भरण्यासाठी वाकावयाचे असते. वाढण्यासाठी नमावयाचे असते.

साने गुरुजी

माहे एप्रिल, २०१४ सेवापूर्ती समारंभ

दि. ३०/४/१४ रोजी कॅ. वडके हॉल येथे एप्रिल, १४ मधील सेवानिवृत्त ५३ अधिकारी/सेवकांसाठी सेवापूर्ती समारंभ आयोजित केला होता. यामध्ये ४३ वयपरतवे व १० ऐच्छिक

सचिव श्री. बाबा शेख, श्री. बापू पवार, अध्यक्ष, पीएमसी एम्प्लॉईज युनियन उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक मा. शिवाजी दौंडकर यांनी केले. प्रास्ताविकामध्ये सेवापूर्ती समारंभ

सेवानिवृत्तांचा सत्कार करण्यात आला. प्रमुख पाहुणे म्हणून मा.डॉ. शम सातपुते, सहाय्यक आरोग्य प्रमुख उपस्थित होते. तसेच, मा. शिवाजी दौंडकर, सल्लागार (कामगार), मा.नितीन केंजळे, कामगार कल्याण अधिकारी, सेवानिवृत्त सेवक संघाचे

आयोजनाचे महत्व विषद करून सेवानिवृत्त होणाऱ्या सेवकांना भावी आयुष्यासाठी शुभेच्छा दिल्या. तसेच, सेवानिवृत्तीनंतर सेवकांना कोणकोणत्या बाबी करता येतील याबाबत मार्गदर्शन केले. सेवानिवृत्तीनंतर प्रशासकीय कामकाजाबाबत काही मदत लागल्यास सल्लागार (कामगार) कार्यालय कायम सेवकांच्या पाठीशी उभे राहील. आपणा सर्वांच्या सेवेचे महत्व खूप मोठे असून त्याची पोकळी भरून काढणे शक्य होणार नाही, असे नमूद केले.

त्यानंतर सेवानिवृत्तांचा शॉल व स्मृतीचिन्ह देवून सन्मान करण्यात आला. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन व आभार प्रदर्शन सौ. अलका जोशी यांनी केले. कार्यक्रम आयोजनात श्री. घोलप, श्री. राजपुरे, श्री. गेजगे, श्री. मरकड यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

कल्याणवार्ता

एप्रिल, २०१४

प्रकाशक तथा अध्यक्ष कामगार कल्याण निधी

मा. आयुक्त,

पुणे महापालिका

संपादक

मा. सल्लागार (कामगार)

कार्यकारी संपादक

कामगार कल्याण अधिकारी

सहाय्यक

सौ. ज्योती अ. भोसले

मुद्रक

जयत पवार

व्यवस्थापक,

मुद्रणमहर्षि मामाराव दाते

मुद्रणालय, मनपा, पुणे.

प्रकाशन स्थळ

पुणे महापालिका

शिवाजीनगर,

पुणे ४११ ००५

या अंकात प्रसिध्द झालेल्या

मतांशी प्रकाशक, संपादक,

कार्यकारी संपादक व पुणे

महापालिका

सहमत असतीलच असे नाही.

संपर्क

सल्लागार (कामगार)

कार्यालय,

पुणे महानगरपालिका.

दूरध्वनी क्र. २५५० १२५१/

१२५३/१२५५

ईमेल आयडी

shivaji.daundkar

@punecorporation.org

गारपीट

निसर्ग कोपला तांडव झाले गारपिटीने होत्याचे नव्हते झाले। काटकसरीने जमविलेल्या पैशाचे बि-बियाणे शेतात पेरले होते. प्रसंगी कर्ज काढुनी शेत पिकविले होते ते सर्व धुळीला मिळाले गारपिटीने होत्याचे नव्हते झाले। लाडक्या लेकीचे लग्न जमविले होते पिकाच्या पैशावर सर्व ठविले होते कसे काय पाडावे पार आता, कोणास कळना झाले गारपिटीने होत्याचे नव्हते झाले। जीव गेला भांबावून, कासाघिस मन झाले काय करावे, कसे करावे, मन बंधिर झाले आणि मृत्यूला जवळ केले गारपिटीने होत्याचे नव्हते झाले। निसर्गाचा ढळला समतोल, विस्कटला प्रदुषणामुळे साचा विचार करावा सर्वांनी याचा ठिकठिकाणी हिरवाई जावून सिमेंटचे जंगल झाले गारपिटीने होत्याचे नव्हते झाले।

श्रीमती सुलभा चोपडे
आकाशचिन्ह पवना विभाग

मरण

जीवनाला असे पूर्णविराम त्याचे नाव आहे मरण। मरण कोणा टळता न टळे आज नाही तर उद्या ठरलेले। पळता त्यापासुनी किती दूर क्षणोक्षण लागते हुरहुर। त्याच्यापुढे कोणी नसे सानथोर समय पुरा होता उभा ठाकतो परमेश्वर। क्षणभर नाही इथे भरवसा कुणाचा मरणाला मोहवीत नसे मोह कुणाचा। आहे तोवरी मानवा प्रिय ऋणानुबंध। मरण येता परी तुटतात मर्मबंध। मरण आहे म्हणुनी किमत जीवना नसता मरण किती सोसणार यातना। देवाची लिला अगाध कितीतरी उतरंड घसरता चढवितो दुसरी। विश्वभरा विश्वासी रे तुझाचि आसरा तेथेचि एक मरता जन्मतो दुसरा। शिशीरानंतर कैसा येतो ऋतु वसंत, उन्हा पावसाचा खेळ जैसा अविरा। म्हणूनच जगणे वाटे कसे हवेहवेसे नाहीतर अश्वत्थाम्यापरी झाले असते नकोनकोसे.

सेवापूर्तीनिमित्त मनोगत

खरे तर मी गेली ३६ वर्षे प्रामाणिकपणे मनपा संस्थेचे काम केले. या कालावधीत मला खूप चांगली माणसे भेटली, सहकारी

चांगले लाभले, जीवाला जीव देणाऱ्या सखी मैत्रिणी मिळाल्या. तसेच सतत प्रोत्साहन देणारे कार्यक्षम अधिकारीही भेटले. मी त्या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार मानते.

साथ लाभली सर्वांची... म्हणुनीच आले या उच्च शिखरावरी प्रारंभापासून येथपर्यंतचा प्रवास झाला सुखकारी...

एवढ्या वर्षांतील आठवणी किती सांगू आणि किती नको हा मोठा प्रश्नच आहे. शेवटी जाता जाता असं म्हणणे की...

आदमी मुसाफिर है आता है जाता है आते जाते रस्ते में यादे छोड जाता है आयी थी यहाँ खाली हाथ जा रही हूँ उन सब हसीन पलोंको मेरे झोलीमें लेके हुए साथ शुक्रिया आदा करती हूँ आप सबको विनम्र भाव से जोडके दोनों हाथ। धन्यवाद..

जयश्री जोशी

लग्न होणार असलेल्यांनी आणि झालेल्यांनीही वाचण्यासाठी

बायको नोकर करणारी असावी, स्मार्ट असावी, चारचौधीत उदून दिसावी, अशी तमाम नवरेमंडळींची इच्छा असते. तिने गृहकृत्यदक्ष व आदर्श सून असणारी गरजेचे असते. पण ती ही आपल्यासारखी एक माणूस आहे, तिच्या भावभावना, इच्छा आकांक्षा, तिची परिस्थिती कशी असू शकते, याकडे मात्र या नवरेलोकांचं दुर्लक्ष होतं. नवऱ्याचा बायकोकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन कसा असावा : - उद्या कदाचित तुझ नोकर करणाऱ्या मुलीशी लग्न होईल. त्यावेळी जरा हे वास्तवही लक्षात घे. - ती तुझ्याएवढीच शिकलेली असेल, तुझ्याएवढाच पगार कमावत असेल. - ती देखिली तुझ्यासारखीच व्यक्ती असेल, त्यामुळे तिचीही स्वप्न असतील, आवडी असतील. - तिनेही आतापर्यंत कधीच किचनमध्ये पाउल टाकलं नसेल, अगदी तुझ्यासारखंच किवा तुझ्या बहिणीसारखं. - ती सुध्दा अभ्यासात बिझी असेल आणि मुलगी म्हणून कसलीही सवलत न देणाऱ्या या स्पर्धेच्या युगात पुढे जाण्यासाठी धडपडत असेल. अगदी तुझ्यासारखीच. - तिनेही तुझ्याप्रमाणेच वयाची २०-२५ वर्षे आई, बाबा, बहिण, भाउ यांच्या प्रेमाच्या सानिध्यात घालवली असतील. - आणि तरीही हे सारं मागे सोडून, तिचं घर, प्रेमाची माणसं यांना दूर करून ती तुझं घर, तुझं कुटुंब, तुमच्या रितीभाती स्विकारायला आली असेल. - पहिल्याच दिवशी तिने मास्टर शेफ प्रमाणे स्वयंपाक करावा अशी सगळ्यांची अपेक्षा असेल. - नेहमीच्या बेडवर तुम्ही डाराडूर झोपलेले असताना ती मात्र सर्वस्ती अनोळख्या असलेल्या वातावरणाशी, अनुभवांशी आणि किचनशी जुळवून

देश ने मेरे, आज फिर एक नेता ऐसा पाया है, हारे इस माहौल में जिसने उम्मीदे कई जगाया है। देश ने मेरे आज फिर... मंत्र एक ही विकास का साथ वह अपने लाया है, सब दूर जाकर, दिलों में जिसने घर अपना बनाया है।... ओत-प्रोत ये भरे उर्जा से कद भी ऐसा पाया है, वाणी में हैं दमखम जिनके जो कहा-कर दिखाया है... सरल-संभव है, विकास देश का, स-उदाहरण जिसने दिखाया है, नेक इरादों और कड़ी मेहनत से एक चित्र अनुठा सजाया है।... समर्पित ये जीवन-देश के लिये, दिन रात पसीना बहाया है, अच्छे दिन आने वाले है। कह बीज खुशीयों का बोया है।... दूर-दृष्टा है, नेता मेरा पर साथ हम सबने भी निभाना है, मेरी भी है, कुछ जिम्मेदारी अहसास मुझमें, यह जगाया है।